

2006 йил 31 августдан
чоп этила бошлаган

Ижтимоий-сиёсий газета

ЖАМИЯТ

№ 03 (780)
2022 йил
27 январь,
Пайшанба

www.bong.uz

@jamiyatgzt@mail.ru

t.me/bonguz1

АНДИШАНИНГ ОТИНИ ҚЎРҚОҚ ҚЎЙМАНГ!

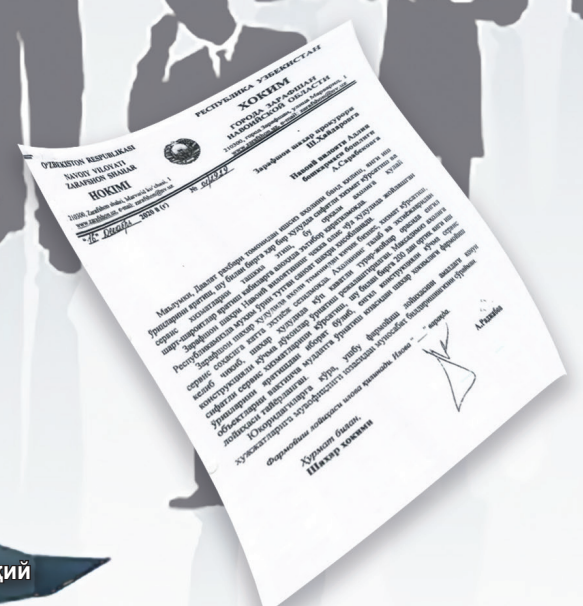
Газетамизнинг 2021 йил 19 август сонида "Ҳоким ва прокурор келишолмаётганмиш" Зарафшонда нима гап?" номли мақола эълон қилинганди. Унда Зарафшон шаҳридаги бир гуруҳ тadbirkorлар ҳоким ва прокурорнинг келишмовчилиги сабаб зарар кўраётгани таъкидланган. Шунингдек, 2021 йилнинг 4 ноябрдаги сонимизда ҳам "Прокуратура "жанг" ни тўхтатмоқчи эмас" номли ушбу мавзуга доир иккинчи мақолани эълон қилдик. Афсуски, муаммо чигаллиги ҳали бери ечилмайдиганга ўхшайди...

Зарафшон

Маълумот учун:
Прокуратура
апелляция судада ҳам
ютқазган.

Навоий ви-
лояти маъмурий
суди судлов ҳайъати
2021 йил 9 де-
кабрь куни Навоий
шаҳар прокурори келтир-
ган апелляция шикоятини кўриб
чиқди ҳамда Навоий туманлараро
маъмурий судининг 2021 йил
13 сентябрдаги ҳал қилув қарорини
ўзгаришсиз қолдирди. Проку-
ратура судга Зарафшон
шаҳар ҳокимининг
59 та фармойишини ҳақиқий
эмас деб топиш юзасидан
ариза киритганди.

КИЙИКЛАРГА КЕЛГАН ҚИРҒИН

ЁХУД ТИЗИМДАГИ МУАММО ҚАЧОН БАРТАРАФ ҚИЛИНАДИ?

Қорақалпоғистон Республикаси Тахтақўпир туманининг чўл худудидида 14 бош кийикка қирғин келтирган браконьерларнинг қилмишлари эътирозларга сабаб бўлди.

Бу тизимда ханузгача катта муаммо борлиги, у вақт ўтган сари янада катталашиб бораётганлигини кўрсатади.

Қорақалпоғистон Республикаси Экология ва атроф-муҳитни муҳофаз қилиш қўмитаси маълумотида кўра, Қорақалпоғистонда 2021 йилда браконьерлар 6 та ҳолатда Қизил китобга киритилган жами 35 та кийикнинг бошига етган. Ушбу мудҳиш воқеалар ҳақида оммавий ахборот воситалари ҳамда ижтимоий тармоқларда кенг маълумот берилди.

Табиатга зиён етказганларнинг кейинги тақдири қандай бўлганлиги ҳақида ҳам маълумотлар ёзилди. Аммо ноқонуний овчилик камайиш ўрнига кўпаймоқда. Ҳали бу расмий аниқланганлари, аниқланмаган ҳолатлар қанча?

– Бизга асосан, хабарни овчиларнинг ўзлари беради, масалан овга 3 киши чиқмоқчи бўлиб, иккитаси учинчисини қолдириб кетса, қолиб кетган овчи алам қилган ҳолда ўзининг ҳамтовоқларини сотиб беради, – дейди Қораўзак тумани экология ва атроф-муҳитни муҳофаз қилиш инспекцияси бошлиғи Қуат Тажимуратов.

Табиатни муҳофаз қилиш керак бўлган тегишли орган ходимларининг моддий-техник таъминоти ноқонуний овчиларниқидан анча паст.

– Ноқонуний овчилар йўлтанламас тезюрар транспортларда тиш-тирноғига қуролланиб юрган бўлади ва улар изига тушган эконоинспекторларни ортда қолдиради, – дейди Қорақалпоғистон Республикаси Экология ва атроф-муҳитни муҳофаз қилиш қўмитаси Биохилмаҳиллик ва муҳофаз этиладиган табиий ҳудудлар масалалари бўлими бошлиғи А.Бабажанов. – Аксарият ҳолатларда эконоинспекторлар ўз шахсий автотранспортлари билан ўз маблағи ҳисобига узок масофаларга рейдларга чиқади. Ёнилгининг ҳозирги кундаги баҳоси ҳаммага аён. Ҳақиқатдан ҳам, Қорақалпоғистон худуди катта, муҳофаз этиладиган табиий ҳудудларни тўлиқ назорат қилишнинг имкони йўқ, чунки моддий-таъминот аҳволи қоникарсиз. Боз устига жиноятчиларни ушлаш учун барчаси бирдек вазифани бажарса ҳам эконоинспекторларнинг ойлик маоши Миллий гвардия, Ички ишлар, ЙПХ, божхона ходимларининг маошларига нисбатан анча кам эканлиги аниқланди. Аммо, экологик ҳуқуқбузарликларнинг олдини олишга қаратилган чора-тадбирлар натижасида бюджетга миллиардлаб пул туширил-

моқда. 2019 йилда Мўйноқ тумани худудидида 20 бош кийикни отиб ўлдирган ноқонуний овчилар эконоинспекторларга қарата 10 маротаба ўқ узганлиги матбуотда кенг ёритилди. Лекин, ундан нима хулосага келинди? Ҳеч қанақа.

– Бошқа давлатларда эконоинспекторлар сайгоқларни вертолётда учиб юриб назорат қилади, – дейди нуроний-эколог М.Қосбергенов. – Санок ишлари ҳам айнан вертолёт орқали амалга оширилади. Ерда эса тезюрар, йўлтанламас кучли транспортларда ҳаракатланади. Биздаги эконоинспекторларга нари борса “Нива” ёки “УАЗ” берилади. Бундай ёндашув билан тизимда ҳеч нарсани ўзгартириб бўлмайди.

Тожикистоннинг тоғли худудларида морхур каби йўқолиб кетиш арафасида турган ҳайвоннинг бош сонини кўпайтиришда айнан маҳаллий овчиларнинг ҳиссаси катта. Қадимдан овчиликни қор қилиб келаётган, тоғларнинг қир-адирларини бешбармоғидек яхши биладиган овчилар морхурларнинг камайиб кетаётганидан ҳавотирланиб ўзлари ноёб ҳайвоннинг бош сонини кўпайтиришга ҳисса қўшган. Яъни, махсус дастурлар асосида морхурларнинг бош сонини кўпайтиришга эришган маҳаллий аҳоли, хусусан, овчилар муқофотланиб борилади. Ҳукумат битта морхурнинг нархини 35 минг доллар этиб белгилаб, морхурларнинг кўпайгани ҳисобига йилга 6 тадан 10 тагача морхур овлаш-

га квота ажратади. Тушган пулнинг 40 фоизи кишлоқнинг ўзига қаратилади. 100 минглаб доллар келаётгани учун маҳаллий овчилар ўзлариёқ фаолликни ошира бошлайди. Шундай ишлар натижасида, 1989 йилда атиги 130 бош қолган морхурларнинг 2018 йилга келиб сони 2337 бошга етган.

Минг афсуски, битта жайронни овлаш камида 13 миллион 500 минг сўмгача (“Ов қилиш ва овчилик хўжалиги тўғрисида”ги Ўзбекистон Республикасининг Қонуни бўйича жайрон ови учун базавий ҳисоблаш микдорининг 50 баробари этиб белгиланган) жарима тўлашига сабаб бўлишини била туриб ҳам маҳаллий овчилар ноқонуний овчиликдан асло чўчимаяпти.

Ноқонуний овчиларнинг кўрсатмалари бўйича, кийик гўштнинг 1 килоси 70 минг сўмдан сотилади. 10 кило гўшт берадиган ноёб ҳайвонни атиги 700 минг сўмга пуллаши бу нимани англаштиши мумкин?

Худудда браконьерлик ҳолатлари шу зайдда давом этса, яқин йиллар ичида ушбу кенжа тур ҳайвоннинг бутунлай йўқ бўлиб кетиш хавфи бор. Табиатни муҳофаз қилиш учун моддий-техник таъминот яхши бўлмаса ва тизимдаги ишларга теран ислохот ўтказилмаса табиатга зиён етказувчилик давом этаверади.

Е.ҚАНОАТОВ

“ТИРИКСАН, ЎЛМАГАНСАН...”

Ўзбекистон Тасвирий санъат галарейсида шоир, ёзувчи Абдулҳамид Сулаймон ўғли Чўлпон ҳаёти ва ижодига бағишланган кўرғазма ташкил этилди.

Абдулҳамид Сулаймон ўғли Чўлпон! У 1897 йили Андижонда туғилди. Шоирнинг отаси Сулаймон Муҳаммад Юнус ўғли Андижоннинг кўзга кўринган савдогарларидан бири эди. Андижон ўзгача гўзал ва сеҳрли маъво. Унинг гўзаллиги ва сеҳри буюк Бобур Мирзонинг ғазалларида ўзгача бир меҳр ва соғинч билан куйлангани бежиз эмас.

Чўлпон, том маънода, миллий туйғуларни акс эттирган шоир бўлиб етишди. Ижодидаги айнан ана шу миллий туйғу кейинчалик унинг бошига етди. Лекин бу шоир учун шарафли ўлим эди, деймиз. Миллат учун жон фидо қилганлар шахид бўлади, дейишади аждодлар.

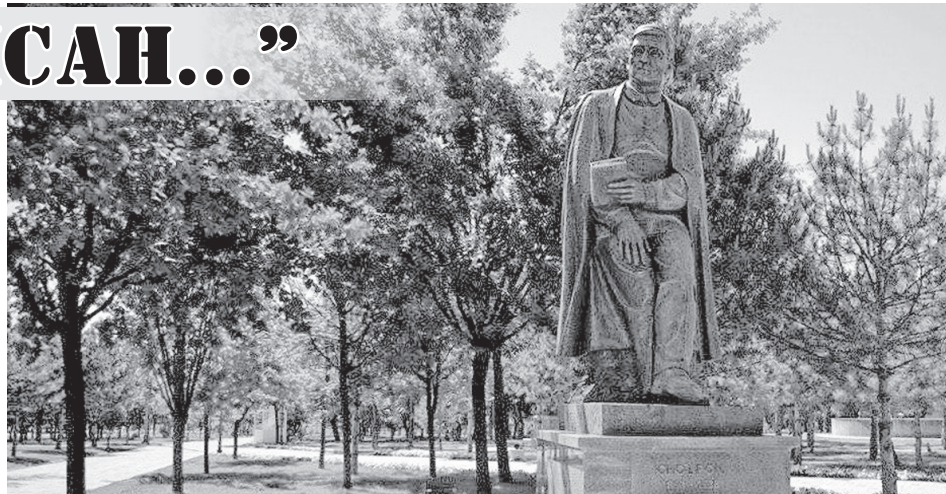
Кўрғазманинг очилишида Андижон вилояти тарих ва маданият музейи раҳбари Ихтиёр Расулов ва Чўлпоннинг жияни Шарифа

Мирзахўжаева шоирнинг адабий мероси ҳақида гапиришди.

Ўзбек халқи мустақилликка эришгандан кейин Чўлпоннинг барча асарлари нашр этила бошлади. Ўзбек шеърлятида Чўлпон билан Усмон Носир ёққан чироқ кайтадан порлаб, уларнинг асарлари халқнинг маънавий мулкига айланди. Шоир бир шеърда:

*Тилинган тилларга қон югургуси,
Бўшалган инларга жонлар киргуси,
Тиканли бозчалар чечак кўргуси,
Ҳақ йўли, албатта, бир ўтилгуси
Жандалар жонимга теккан кунларда!..*

деб ёзган эди. Шоирнинг “Кўнгил” шеъри ўз даврида ўзбек ёшларининг севикли асарига айланган эди.

*Тириксан, ўлмагансан,
Сен-да одам,
сен-да инсонсен,
Кишан кийма, буйин эгма,
Ки, сен ҳам хур туғилгонсен!..*

Эл мустақилликка эришгач, Чўлпоннинг асарлари, лирик шеърлари халқига қай-

тиб келди. Юқорида биз парча келтирган “Кўнгил” шеъри қанча шоирларга илҳом бағишламади, дейсиз.

Тадбир сўнггида бобомиз ижодий меросини ёшлар орасида кенг тарғиб қилиш борасидаги ишлар муҳокама қилинди.

Ҳасан АБДУНАЗАРОВ

Маълумки, Қўшрабoт тумани вилоятнинг олис ва чекка худудларидан бири. Шу сабаб ҳам туманда одамларни қийнаб келаётган ва ечимини кутаётган муаммолар талайгина. Буни Ўзбекистон Республикаси Президентининг Қўшрабoт туманидаги Халқ қабулхонасига келиб тушаётган кўплаб мурожаатлар мисолида ҳам кўриш мумкин. Фикрларимни рақамлар мисолида изоҳласам, ўтган йилнинг 10 оyi давомида туман Халқ қабулхонасига жисмоний ва юридик шахслардан 969 та мурожаатлар келиб тушди. Улардан 751 таси қаноатлантирилиб, 172 та мурожаат эгаларига ҳуқуқий тушунтиришлар берилди, 46 та мурожаатлар ўрганиш жараёнида бўлиб, Халқ қабулхонаси назоратига олинган.

Карантин даврида 2884 та кам таъминланган оилаларга озиқ-овқат маҳсулотлари етказиб берилган, 119 нафар бемор дори-дармон билан таъминланди. Секторлар ва Ёшлар иттифоқи билан ҳамкорликда тумандаги ижтимоий ҳимояга муҳтож оилаларда яшовчи 571 нафар ишсиз ёшлар доимий иш билан таъминланди. Шу билан бирга, “Ҳар бир ёшга - бир гектар” лойиҳаси доирасида 125 нафар ёшларга жами 93 гектар ер майдони ажратилди.

“Зармитан” маҳалла фуқаролар йиғинида яшовчи фуқаролар фарзандлари таълим олаётган 26-умумтаълим мактаби синфхоналари етарли бўлмаган сабабли мактабда дарсларикки сменада ўтилатганилиги, шу сабаб мактаб учун қўшимча бино қуриш ниҳоятда муҳим эканлиги тўғрисида Халқ қабулхонасига мурожаат қилишди. Уларнинг мурожаати секторлар кесимида батафсил ўрганилиб, мактаб учун қўшимча бино қуриш ишлари Давлат дастурига киритилди ва 240 ўринли янги замонавий қўшимча бино қуриб берилди. Шунингдек, 19, 25, 27, 37, 54, 61-умумтаълим мактабларида ҳам аҳоли мурожаатларидан сўнг қўшимча бинолар қурилди. Бу эса худуд аҳолисини беҳад қувонтирди.

“Қўшрабoт” маҳалла фуқаролар йиғинида жойлашган 8-сонли мактабгача таълим ташкилоти биноси яроқсиз ҳолга келиб қолган, муассаса учун янги

шунингдек Халқ қабулхонасига қилган мурожаатлари натижасида Қўшрабoт халқининг шундай орзулари рўёбга чиқди. Туман марказидан Хотира хиёбони учун жой ажратилиб, қисқа фурсатларда қуриб битказилди ва фойдаланишига

топширилди.

“Пангат” маҳалласи туман марказидан олисрокда жойлашган. Ушбу худуд аҳолисини кўп йиллардан буён электр энергияси билан боғлиқ муаммо қийнаб келар эди. Аҳоли мурожаатларидан сўнг маҳалланинг Қизилолма қишлоғига янги 100 кВтлик электр трансформатори ўрнатиб берилди. Тумандаги “Зармитан” ва “Жўш ота” маҳалла фуқаролар йиғинларида ҳам аҳоли мурожаатлари асосида худди шундай янги трансформаторлар ўрнатилди.

Ёшлар келажакимиз, эртаимиз эгалари саналади. Билимли, ташаббускор,

зорлар барпо қилинди.

Туманда ёшлар бандлигини таъминлаш мақсадида ишсиз ёшлар ҳамда тадбиркорликка қизиқиши бўлган йигит-қизларга имтиёзли кредитлар ажратилиб, уларга ўз тадбиркорлигини бошлашлари учун имкониятлар яратиб берилмоқда. Бунда эса Халқ қабулхонасига қилинган мурожаатлар ижросини таъминлаш борасидаги амалий ёрдамлар кўл келмоқда.

Масалан, “Бозоржой” МФЙда яшовчи фуқаро Ҳасан Болиқулов иссиқхона қуриб, тадбиркорлик ортидан даромад олишни ниёт қилган экан. Шу мақсадда, у Халқ қабулхонасига ер майдони ва имтиёзли кредит ажратилишида амалий ёрдам кўрсатишни сўраб мурожаат қилди. Унинг мурожаати қаноатлантири-

булхонасига қишлоқ ички йўллари таъмирлашда ҳамда қишлоқдаги Гишт заводининг дудбўронини баландроқ қилиш ҳақида амалий ёрдам кўрсатишни сўраб мурожаат қилишганди. Ушбу мурожаат тумандаги мутасадди ташкилотлар раҳбарлари билан биргаликда жойига бориб ўрганиб чиқилди ва 2019 йил туманни ижтимоий-иқтисодий ривожлантириш Дастурига киритилиб, ижроси таъминланди.

“Булоқбоши” маҳалла фуқаролар йиғинида яшовчи фуқаро Фарход Болманов мурожаати тоза ичимлик суви билан узлуксиз таъмирлашда амалий ёрдам кўрсатиш ҳақида эди. Бу масала ҳам тегишли корхоналар томонидан ижобий ҳал қилиб берилди.

“Тоз” маҳалла фуқаролар йиғини туманнинг олис худудларидан бири. Бундай худудларда эса узоқ йиллардан буён ҳал этилмаётган муаммоларнинг учраши табиий. Масалан, ушбу маҳаллада яшовчи фуқаро Бекмурод Ботиров Халқ қабулхонасига келиб, суюлтирилган газ балони билан таъмирлашда ҳамда тумандаги Тоз ва Боғажот қишлоқларидаги тўққиз километр йўлнинг 3 километри абгор ҳолга келиб қолганлигини айтиб, йўлни таъмирлаб беришда амалий ёрдам кўрсатишни сўради. Мурожаат асосида туман газ унитар корхонаси ва туман “Йўллардан фойдаланиш” унитар корхонаси иш олиб борди. Ҳар икки масала ижобий ҳал этилди.

Шу ўринда, бу каби муаммолар кўпгина қишлоқларимизда мавжудлигини айтмоқчиман. Аммо йиллар мобайнидаги арз-додларга тегишли идоралардаги мутасаддилар қулоқ тутишмаган. Оқибатда, жойларда аянчли ҳолатлар кўпаяверган.

Халқ қабулхонасига умид билан келаётганлар кўп. Улар энди давлат идораларига ишона бошлашди. Чунки уларнинг дунёқараши ўзгарди, ўз ҳақ-ҳуқуқларини тўлиқ англади.

Бугун халқ билан мулоқот қилиш янги механизмларда амалга ошириляётгани, давлат идоралари, ташкилот ва корхоналар мутасаддилари аҳоли, айниқса ёшлар муаммоларини чуқур ўрганаётгани, ўрганишлардан амалий ишларга ўтилатгани худудлар инфратузилмасининг ҳамда аҳоли турмуш тарзининг яхшиланишига хизмат қилмоқда. Муҳими, одамлар бугунидан рози, эртанги кунига эса ишонч билан яшамоқда.

Зеро, халқ сўзи – ҳамиша ҳақ сўз. Биламизки, оддий халқ ҳеч қачон арзимаган масалалар ҳақида беҳуда гапирмайди, керакли идораларнинг эшигини бежизга қоқиб боравермайди.

Баҳодир ЮСУФОВ,
Ўзбекистон Республикаси
Президентининг
Қўшрабoт туманидаги
Халқ қабулхонаси мудири

«Тоз» маҳалла фуқаролар йиғини туманнинг олис худудларидан бири. Бундай худудларда эса узоқ йиллардан буён ҳал этилмаётган муаммоларнинг учраши табиий. Масалан, ушбу маҳаллада яшовчи фуқаро Бекмурод Ботиров Халқ қабулхонасига келиб, суюлтирилган газ балони билан таъмирлашда ҳамда тумандаги Тоз ва Боғажот қишлоқларидаги тўққиз километр йўлнинг 3 километри абгор ҳолга келиб қолганлигини айтиб, йўлни таъмирлаб беришда амалий ёрдам кўрсатишни сўради. Мурожаат асосида туман газ унитар корхонаси ва туман “Йўллардан фойдаланиш” унитар корхонаси иш олиб борди. Ҳар икки масала ижобий ҳал этилди.

бино қуриб берилиши ҳақида ҳам аҳоли томонидан Халқ қабулхонасига мурожаат қилинганди. Ушбу мурожаат асосида 100 ўринли янги замонавий бино барпо этилди. 10 ва 11-сонли мактабгача таълим ташкилотлари учун ҳам барча шарт-шароитларга эга бўлган замонавий бинолар қуриб берилди.

Халқимиз азалдан ажодлар руҳига чуқур эҳтиром кўрсатиб, уларнинг Ватан ва халқ равнақи йўлида кўрсатган жасоратини ҳурмат ила ёдга олиб яшайди. Қўшрабoтликлар ҳам туманда туғилиб ўсган, юрт таракқиети ва эл фаровонлиги йўлида мардлик кўрсатган ажодлари хотирасига бағишланган хиёбон бўлишини орзу қилиб яшашган. Аммо йиллар ўтсада, бу фақат орзулигича қолиб кетаверар эди. Туман аҳолисининг сектор раҳбарлари билан ўтказилган учрашувлари давомида,

жасоратли йигит-қизларимизни ҳар томонлама қўллаб-қувватлаш, уларнинг ҳаётда ўз ўрнини топишларига қўмаклашиш бугун барча даражадаги раҳбарларнинг асосий вазифасига айланган. Қўшрабoтда ҳам ташаббускор, шижоатли ёшларни қўллаб-қувватлаш тизимли равишда олиб борилмоқда. Айниқса, уларнинг бандлигини таъминлаш мутасаддиларнинг доимий эътиборида. Мазкур йўналишда белгиланган ишлар “Манзилли режа” ва “Йўл харитаси” асосида аниқ чора-тадбирлар бўйича бошлаб юборилган. Биргина, “Ҳар бир ёшга – бир гектар” лойиҳаси асосида туманда иш билан банд бўлмаган ёшларнинг 571 нафари фойдали ижтимоий меҳнатга жалб этилди. Бу ёшларга туман хокими қарори билан ер майдонлари ажратиб берилиб, ерлардан самарали фойдаланиш мақсадида боғ ва ток-

